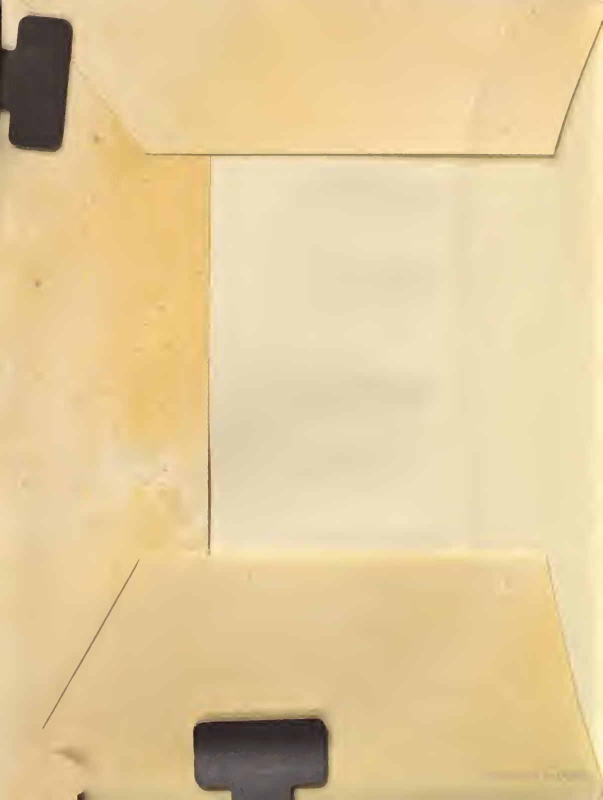

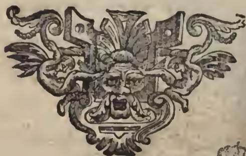

XXXIV

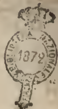
1 PAR.

FRATRIS
ARCHANGELI
A PARMA
SOCII PATRIS MACEDO
EPISTOLA

Obuia Aduentoriæ Patris Noris ſuper Quæſtione Grammatica.

ROMAE, Typis Nicolai Angeli Tinaſſij. 1674.

SVPERIORVM PERMISSV.

Obuia Epiſtola Fratris Archangeli à Parma Socij Patris Macedo Aduentoriæ Patris Noris ſuper quæſtione Grammatica.

ITTERAS quas ſcripſit Paternitas tua P. Macedo eas ego accepi, quòd ille erat occupatiſſimus, & ad iter Patauinum ſe accingebat: itaque pro illo reſpondeo. Miror te tantum virum communem expectationem feſelliſſe, quam excitaras, defendendi illam infelicem de Sanctorum Patrum Lirinenſium hæreſi ſententiam, & omiſſa Apologia ad leuiſſimam quæſtiunculam deflexiſſe. Quod enim Macedo parergon leui brachio attigerat, & loco diuerticuli amæni in ſpinoſa, & denſa controuerſia poſuerat, illud tu tanto impetu animi ſuſcepiſti, quaſi in eo fortunæ totius Scholæ ſitæ eſſent. Artificiosè quidem ac ſolerter feciſti, prudentiſſime Noris, qui cum videres non poſſe te Chriſtianam, & ſolidam Macedi doctrinam, inuictis munitam argumentis refellere, à iugulo cauſæ grauiſſimæ ad talum leuiſſimę diſceptationis ſtylum auertiſti, vt hoc fuco inducto lectoribus tuam cunctationem obtegeres. Nec temerè dico: nam ſi velis tuam opinionem defendere, propè eſt vt à veritate deficias, imò & à te ipſo diſcedas, quem conſtat in vtramque partem, vel inuitum ita diſputaſſe, vt cùm alteram amplectaris, alteram dimittas neceſſe ſit; ſicuti Macedum tuis in te argumentis retortis demonſtrare memini. Verum ne putes te in Grammaticis excellere, volo palam facere in hac te diſceptatiuncula operam perdidiſſe. Ac, vt videant Lectores te ſcopum non collimaſſe, propono hic textum Macedi, vt ap-

pareat quanto iure affirmet, quæ tu negare contendis, & quam fint aliena à causa quæ profers.

Patet Scopum Macedi esse retinere in Augustino nomen *Albini* viri, vti est in omnibus exemplaribus, ita vt ille vir sit, non femina *Albina*, ea ratione: quia nomen masculinum viri significare feminam nequit, quod tu afferebas affirmans *Albinum* virum significare *Albinam* feminam. Improbauit tuam rationem, qua hoc suadebas: dicebas *in illa ætate solere vsurpari promiscuè à Sanctis Patribus, nomina virorum, & feminarum*, & negauit hoc per veteres, & nuperos Grammaticos licuisse. Ab hoc scopo, doctissimè Pater, tu deflectis in hac tua Epistola, & alio collimas eruditionem tuam; probas enim terminationes nominum masculinorum conuenire etiam femininis, idque accumulatis auctoribus probare contendis. Nemo tibi hoc negat. Patet enim multa nomina feminina habere terminationem masculinam vti *domus*, *ficus*, *acus*, & huiusmodi. Non erat hic scopus P. Macedo, sed longè alius: videlicet nomina virorum, feminis non quadrare, neque contra. Audi rationem. Nomina imponuntur ad res propriè significandas. Masculinum significat marem, femininum feminam, qui distinctos sexus habent, ac proinde distinctis nominibus significantur, alioqui confunderentur significata, quando nomina confunduntur. Quare linguæ eruditæ, qualis est Hebræa, Græca, & Latina, semper nomina virorum, & mulierum distinxerunt. Hebræa, quæ sacra est, assignat peculiares litteras viro, & feminæ, vt verum sit illud Genesis 2. *omne quod vocauit Adam ipsum est nomen eius*: Apparet in Isch, & Ischa. Assignat autem femininis he præcedente camets, & accentu in vltima, vel he præcedente segol, & accentu in penultima, vel præcedente chiric, aut scurech, & accentu in vltima. Idem tradit Latina, que *Vs* assignat viris, & *A* feminis. Non legimus Tullius pro Tullia, Seruius pro Seruia, Paulus pro Paula, Cornelius pro Cornelia. Græca verò quoniam terminationes minus distinctas

habet adhibet, & affigit articulos, quibus nomina distinguantur, ideſt *o.i.το.* Hæc doctrina conſtans eſt, & ex ea probatur *Albinus* eſſe nomen viri Albini, non feminæ Albinę. Hoc doctiſſime Noris, tuæ eruditiones, & exempla non probant; ſed tantum probant, nomina quædam terminata in *Vs* ſignificare rem non maſculinam, quod diuerſum eſt à ſcopo Macedi. Qui tuis te exemplis poteſt refellere. Affers *Eunuchus*, & *Aegyptus*: at hæc duo nomina non ſignificant feminam, temetipſo auctore. Eſt enim *Eunuchus Comædia*, non femina, *Aegyptus* Regio, non femina; quo fateris non inueniſſe te vllum nomen viri, quod ſignificaret feminam: niſi fortè velis *Eunuchum* feminę accommodare, quod eſt incongruum, ideò rectè dixiſti *Eunuchus Comædia*, non vero Eunuchus femina. Allegas pro te Roſuueydum, qui Albinum legit pro Albina, cui nos refragamur; non enim ille eſt ex Præceptoribus, quos Macedo citauit. Facilius eſſet dicere irrepſiſſe mendum in nomen Albinus, quod debuit eſſe Albina. Quod adiungis de *Melanio* pro Melania, rem non continet; Melanium quippe nomen eſt neutrum, non maſculinum: quod etiam intellige de *Euſtochium*. Expectamus à te, vir doctiſſime, exempla alia in quibus appelletur femina nomine proprio viri. Dico *proprio*: quoniam multa ſunt virorum cognomina, quæ terminantur in A. quæ eſt terminatio feminina: vti Sulla, Fimbria, Catilina, Cæcina; ſed ne viderentur feminæ, diſtinguebantur nominibus maſculinis proprijs virorum, vti Lucius, Caius, Sergius, Aulus, tanta erat Religio Latinis nominandi.

Liquet ex eo, aliorſum expectare, quæ tu erudítiſſimè tradis de Glycerio, & Glyceria, quæ propterea prætermittimus, cum aliena ſint à Scopo noſtro. ræterea Glycerium nomen eſt neutrum, non maſculinum, ac proinde extra quæſtionem. Hic eſt ſenſus, & Scopus Patris Macedo, qui rationem tuam impugnat: videlicet Patrum illorum tempore, ideſt Hieronymi, Auguſtini, Paulini *promiſcuè ſolita eſſe virorum, & feminarum nomina vſurpari.* Hanc

 tuam

tuam positionem meritò non recipit Macedo, tum quia illi Patres latinissimi erant, nec debuerunt à prisca latinitate deuiare, tum quia tua ratio non probatur exemplis illorum Patrum; sed exemplis aliorum auctorum alterius temporis prioris, puta Terentij, Horatij, & huiusmodi: vndè patet, non eo solum tempore illorũ Patrum, morem illum (si esset) miscendi nomina viguisse, cũ etiam aureis latinitatis sæculis viguerit: tum præcipuè, quia non colligitur ex vno exemplo ille vsus loquendi communis, nec enim ex vno probantur plura, sed ex pluribus probantur pauciora. Hoc animaduertit Macedo: à te vnum tantum exemplum afferri, & ex eo colligi vsum communem, quod est contra regulam inductionis logicæ, quæ ex pluribus infert vnum, non contrà. Producis, vir doctissimè, exemplum solius *Albini* pro Albina, & ex eo infers vsum communem, qui ex eo non sequitur. Accedit quòd nomen *Albinus*, non potest trahi in exemplum, cùm de eo litigetur. Vrgeo. An quia semel est in Sacris iumentum locutum, inde colligitur solita loqui iumenta? Num quia Liuius refert bouem aliquando locutum, rectè infertur, boues loqui consueuisse? Ego qui recens à logica sum planè inficiabor. Hæc sunt quæ displicuerunt P. Macedo. Quem tu reprehendis quod dixerit. *Nec Glycerium apud Terentium in Andria Glyceria vocari potuit*. Meo iudicio immeritò, nam ille retinuit Glycerium intra Comædiam Terentij, in qua certè semper appellatur Glycerium, tu verò probas extra Terentium inueniri nomine Glyceriæ, & Glyceræ, idest apud Horatium, & alios, de quibus Macedo non loquebatur, & illi de alijs Glycerijs loquebãtur. Aliud agis. Caret igitur reprehẽsione: sed non cessas tantum virum incusare; dicis eum perperam dixisse *Eustochium nomen proprium virginis esse*, negas enim, & ais esse *Iulia* ex loco Hieronymi Epist. 27. his verbis, *Iuncta est Toxotio, qui Aeneæ, & Iuliorum altissimum sanguinem trahit, vndè etiam filia eius virgo Eustochium, Iulia nuncupatur*. Libero Macedum primò, quia ille cum dixit *nomen proprium virginis*, non est cogendus ad eum sensum,
vt

vt *Eustochium* sit nomen proprium, sed siue nomen sit, siue cognomen, quadrare in solam Eustochium. Deindè nego non esse proprium nomen, quia nomen *Iulia* est nomen gentilitium, à maioribus tractum, non autem nomen proprium virginis, quod erat *Eustochium*, & patet quia alij eiusdem gentis Iulij poterant appellari; itaque Toxotius eius frater potuit etiam Iulius appellari. Huc pertinet Gandorfodi dictum, qui *Toxotios Iunijs*, vt tute ais, *accensuit*, nam si hoc sit verum, sequitur Eustochium *Iuniam* esse nuncupandam. Manet itaque liber Macedo à Nota. Respondet tibi vir pientissimus hoc loco verbis Augustini. *Ignorantiam meam de origine animarum te corripiente, atque obiurgante, non molestè ferrem, imò insuper & gratias magnas agerem, si eam mihi non solum duris percuteres conuitijs, sed veris etiam excuteres dictis. Si enim me posses docere quod nescio, non solum te verbis, sed & pugnis cædentem deberem patientissimè sustinere.*

Quæro ex te, doctissime vir, tanquam discipulus, quorsum tendit illud testimonium Capitolini *Desponsata* inquit *illi erat* Iulia *Fadella proneptis Antonini, quam postea accepit Toxotius eiusdem familiæ Senator*? Putasne fortè istam, Iuliam, nostram esse *Eustochium*, quæ virgo erat, & perpetuò virgo fuit? Et tempore excluditur? Quod si aliam, vti par est, esse arbitraris, iam alia præter nostram Eustochium *Iulia* appellabatur, & ruit illa coniectura, cum constet *Iulia* commune nomen, & gentilitium haberi. Ex his constat P. Macedum scopum attigisse, & rem acu tetigisse.

Superest dicere de illo exemplo inuento apud Gruterum. Producis epitaphium, vbi est *Ramo Vrsula*, in quo videris triumphare, sed laurea in mustaceo, vt ait Cicero. Retorquetur enim hoc modo. Primum *Ramus* non est nomen viri: deindè additur ei *Vrsula*, ne masculus esse crederetur, ac in te vertitur exemplum. Tam enim est alienum à femina nomen viri, vt etiam nomen Ramo, qui vir non erat, distinguendus fuerit addito cognomine feminino.

Ma-

Maneat igitur, Albinum non poni pro Albina, Melanium aptum exemplum non esse, quod sit neutrum, nec, vt verum foret Albini exemplum, colligi consuetudinem sic appellandi. *Eunuchus* in propria significatione non quadrare in feminam. Nomen *Egyptus* esse regionis, non viri, atque adeo nihil probare. *Glycerium* apud Terentium, Glyceriam minimè nuncupari. *Eustochium* Virginem proprio nomine Eustochium, communi verò, & gentilitio Iuliam nominari. *Ramum* non esse nomen viri, atque adeo non esse aptum, præterea cognomine Vrsulæ ad significatum femininum reuocari. Hęc de grammatica quæstione, in qua tu à priscis magistris, & nuperis probatis præceptoribus deuiasti, & maluisti nouis Iansenistarum commentationibus in lib. *Nouelle methode* adhærere, ex quibus omnes tuas eruditiones ijsdem penè verbis in tuam Aduentoriam transtulisti.

Alia de Albino: Quis ille fuerit, difficilior est, & vltra meum captum; eam suo tempore suscipiet P. Macedo, & quoniam tibi licet differre apologiam tuam pro causa principali; licebit ei præsertim occupatissimo, & properanti eam in opportunius tempus reseruare. Interim tamen quod meæ facultatis est, animaduerto, prudentissimè se in hac materia gessisse. Nam primum ille obtinuit vt *Albinus* vir esset non Albina; deinde retinuit lectiones exemplarium Augustini: quod sibi proposuerat. Præterea diligenter inuestigauit excussis multis Augustini operibus ista nomina *Albini*, & *Piniani, et Melaniæ*, vt semper Albinum retinendum esse ostenderet. Insuper vidit difficultatem, adstruendi certam personam, quam etiam vidit Baronius, & tu ipse comperisti, ac eâ deterritus Albinam substituisti, quòd lectiones non patiuntur. Præterea acutè, & subtiliter locum Augustini à te minus benè expositum interpretatus est, seruata lectione integra, non autem mutata, & violata, quod Rosueydus fecit, quem sequeris. Tandem obtinuit quod susceperat, nempè Albinam excludere, & *Albinum* retinere. Satis

hoc

hoc ei erat propositum, nec oportebat transire vlterius ad inueniendam certam personam:quæstio enim erat, vtrum Albinus vir, vel Albina fœmina in Augustino poneretur. Euicit argumentando, virum esse, non fœminam, nec amplius exigebatur. Quod si vlterius progressus est extra officium, & debitum fuit, & vt aiunt, ex abundantia, in quo ille prudenter discurrit, nempè excludendo Albinum filium quem induxerat, quanquam dubius, Baronius; quòd erat iunior, quàm vt primo loco nominaretur. Supererat igitur, vt ille vir Albinus senior esset Piniano, & Melania. Is nullus sanè esse poterat, nisi, aut pater, aut auus, aut *Thios* Quid hic est, quod non sit à maturo iudicio profectum? Certè ita opinantur omnes docti, qui hanc particulam, quam tu irrides, legerunt: nec erat opus vlterius tendere, quòd illa quæstio: *Quisnam esset ex ijs senioribus*, non pertinebat ad scopum Macedi, vt apparet. Laudandus est igitur, non vituperandus. Nihil enim ille, *para to prepon*

Quas tu hic excitas tragædias contra P. Macedum! Quas ei contumelias, quæ conuicia facis, Audi me quæso pacatè; Propone tibi Albinum virum. Quem eum esse dices? Neminem, nisi aliquem ex ijs, quos P. Macedo adduxit. At respondes: non inueniri istum Albinum. Verùm hoc argumentum est negatiuum, quod nihil concludit aduersus affirmantem. Progredior. Fige oculos in Patre Piniani. Cur non erit hic ille Albinus! Negas, quia ille Pater Piniani dicebatur *Seuerus*. An non potuit appellari *Albinus*, sicuti Eustochium Iulia potuit appellari? Repetis, non inueniri istud nomen. Non tamen ex eo sequitur non potuisse duplici nomine vocari. Scis enim Romanos tria nomina habere solitos, certè vno tantum non appellari. Cur igitur istum excludis?Pergo.Conuerte oculos ad Socerum Piniani. Mihi videtur probabile hunc Albinum illum fuisse. Occurris euidenter te demonstrare non fuisse. Ostendo esse probabile: nam vero simile est quod ait Chiffletius, anno 416. eiusdem obitum ponere, tum non erit ab

re.

re biennium addere, & affirmare eum vſque ad annum 18. vixiſſe, quo anno te auctore librum illum Auguſtinus ſcripſit. Ergo veroſimile eſt, eum Albinum ſocerum Piniani eſse potuiſſe. Quid ſi Auguſtinus eum librum ante illum annum 18. in quo defunctus eſt Zoſimus, librum edidit? Nihil enim repugnat vno anno ante cum Zoſimus ante mortem ſuam Pelagianos damnare potuerit. De paruulo igitur ſpatio laboramus. Monſtrabit tibi Macedo ſocerum iſtum anno 418. viuere potuiſse. Cur ergo, ſi hæc non ſunt improbabilia, Macedum reprobas? Noſti, quàm ſit impedita ratio chronologiæ, & quanta ſit varietas in ſupputatione annorũ, vti in tuo libro de Hiſt. Pelag. teſtaris. Non debes tuas opiniones certas, & indubitatas putare, & moderatius de iſtis differere: quod ſi feciſſes, non toties à Baronio defeciſſes. Hæc ex meo paupere penu tibi repono. Tempus erit, cum à doctiſſimo viro minus occupato refuteris. Quomodo irrides argumentũ Macedi, quod eſt à partium enumeratione, Aui, Soceri, Patris, Thij, quod tu ſoluere cum deberes, nec poſses, confugiſti ad irriſiones. Vtcumque ſit, Retinendus eſt omnino Albinus, quo retento, neceſſe eſt, aliquem Albinum reponere, ne cum recentioribus illis Grammaticæ nouatoribus Ianſeniſtis hominibus ſentiamus. Doleo vicem tuam (non vt ais vices) qui voluiſti contra Macedum Auguſtini interpretem, & diſcipulum aculeatum calamum conuertere, cuius ego nomine Auguſtini verba proferre volo (*Lib. 1. contra Iulianum init.*) *Contumelias tuas, & verba maledica, Iuliane, quæ ardens iracundia anhelaſti, ſi me contemnere dixero mentiar. Quomodo enim poſſum iſta contemnere vbi teſtimonium conſcientiæ meæ cogitans, vel gaudere me video debere pro me, vel dolere pro te*, & rurſum. *Pauca, quæ velut infirmiora exiſtimaſti, proſternere, & conculcare molitus es, quæ tamen attingere timuiſti, in concuſſa manere monſtrantur.*

Nunc affero quod mirere. Vbi tu, doctiſſime vir, ineruditum putas Macedum, ibi ille ſe præbet eruditiſſimum. Scias eum euoluiſſe multos libros, ac in ijs Hieronimum,

Augu-

Augustinum, Paulinum, Prosperum, Vitas Patrum, Possidium, Palladium, Ruffinum, Metafrastem, Surium, Baronium, Spondanum, & ipsum quem citas Rossuueydum, & quia vidit in Historijs non posse inueniri istum Albinum, idcirco fassus est ingenuè, latere se, quis esset: propterea ad coniecturas recurrit, ac vti vir ingeniosus, & circunspectus inuenit illam optimam, elicitam ex ipso met textu Augustino *sincerissimi fratres dilecti à Deo Albine, Piniane, & Melania*, quod nomen fratres significat maiorem partem masculos esse *sincerissimi, dilecti*. Hanc tu coniecturam refellis adducto exemplo Epistolæ Augustini ad Paulinum, & Therasiam, in qua dicitur *Fratribus Paulino, & Terasia: Sancti fratres, & dilecti Deo; dilectissimi præstantissimi fratres*, pace tua dicam, minus capis vim coniecturæ, & tuum exemplum rem non continet, & apparet Macedi ingenium, quppe qui notauit in verbis Augustini vbi ponuntur duæ feminę: socrus, vt tu ais *Albina*, & vxor *Melania*, vnus tantùm *Pinianus* vir, non debuisse dici fratres à minori numero, idest ab vno viro: nec valet pęrogatiua sexus, quia tu ipse fateris primum locum habere Albinam, quòd socrus erat. Vide nunc ingenium Macedi. Feminæ præstant numero, ac dignitate, ergo debent etiam præstare appellatione, non autem appellari *fratres* propter vnum Pinianum. Tuum exemplum non est aptum, quia in Epistola ad Paulinum, & Therasiam duo soli nominantur *Paulinus*, & *Therasia*: vbi oportet præcedat vnus masculus vnam feminam. Rectè argumentareris, si cum Paulino duæ feminę concurrerent cum pęrogatiua dignitatis, sicuti in proximo exemplo *Albine, Piniane, & Melania*. Atque hic ego exulto lętitia, & admiror subtilitatem, & acumen P. Macedi cum infinita eruditione coniunctum. Nosce doctissime Noris, quantum valeat ingenium ad difficultates historicas extricandas. Confirmo coniecturam Macedi, & satisfacio tuæ dubitationi, quam posses opponere, afferendo modum, quo Augustinus vtitur, quando scribit ad virum, & feminas, plures, & digniores,

quàm sit vnus vir cum illis cōcurrens. Epistola 87.*Dilectissimæ, & sanctissimæ Matri Felicitati, & fratri Rustico, & sororibus, quæ vobiscum sunt, Augustinus*. Nota differentiam appellationum; nō appellauit Felicitatem, & Rusticum fratres, quia Felicitas dignior erat Rustico; & quia alias sorores erant, distinxit salutationes. Ita faceret Augustinus, si *Albinus* socrus esset, non autem appellaret *fratres*, cum præsertim Melania adderetur. Hac ratione coniectura ita roboratur, vt transeat in euidens argumentum, quo demonstratur apud Augustinum non posse *Albinum* feminam esse. Desine igitur, doctissime vir, Macedum reprehendere, imo suspice, & venerare hominem in Augustino mirabiliter versatum, & ingeniosissime Historias versantem. Nec solum adhibet locum Augustini, sed etiam egregium testimonium Hieronymi Epist. 29. *Sancti, inquit, filij communes Albinus, Apinianus, et Melania, plurimum vos salutant.* Vbi Grauius: *Augustinus, vt scribitur in vetustis exemplaribus, scripsit duos libros de peccato originali, ad Albinum, et Pinianum, et Melaniam. Quorum primus est de Gratia Christi contra Pelagium, et Calestium in excussis codicibus, cuius initium. Quantum de vestra corporali, et maximè spirituali, salute gaudeamus, sincerissimi fratres dilecti à Deo, Albine, Piniane, et Melania, quia effari non possumus, vobis cogitandum credendumque committimus. Melania autem hæc est maioris Melaniæ neptis, quæ nupsit Piniano, Seueri ex Præfecti filio, teste Heraclide in Paradiso*. Obserua Sanctum Hieronymum appellasse Filios nomine masculino, vti Augustinus appellauerat fratres, quod non faceret nisi duo Albinus, & Pinianus viri essent. Si contrà sentire pergas, Augustino, & Hieronymo aduersaberis.

Quod verò attinet ad illud pag.34.vbi enumeras, vir eruditissime, auctores, qui damnant Semipelagianismi Sanctum Hilarium Arelatensem, ego animaduerto, minus hoc esse verum, quàm à te creditur. Quod sic ostendo, Prosperū, Teophilum Raynaudū, Gabrielem de Henao tantùm dicere, Hilarium

lariũ doctrinã Augustini de Prędestinatione *inquerelã traxisse*: quod non est damnare eum Semipelagianismi, vt euidenter ostendit P. Macedo. Syrmondum verò dicere, *non probari eà in parte doctrinam Augustini*: quod sine hæresi stare potest, cum multis Catholicis Doctoribus ea innocenter, & sine nota non probetur. Ex alijs Fratres Sammarthani tantùm aiunt, Hilarium fuisse contrarium doctrinæ Augustini. Hoc autem non continet hæresim, quia multi hodie Catholici in hac sententia Augustino aduersantur. Gilbertus Maguinus idem dicit, quamquam durius loquatur, dum ait *teste Prospero Hilarium, & alios Sancti Augustini de gratuita Dei de Prædestinatione doctrinam, non minus, quam hæresim auersati sunt*. Apparet tamen ex his verbis eum non ita sensisse, sed Auctore Prospero, rem de alijs affirmasse; cum autem sit falsum, Prosperum illud dixisse, Maguini testimonium irritum redditur. Vsserium habeto, Pater doctissime, quamquam ne hic quidem Semipelagianismum atribuit Hilario. Solum quippe ait, eum à Prospero inter eos annumerari, qui ab Augustino in doctrina de Prædestinatione dissentiunt; vndè deducitur P. Macedum rectè omninò dixisse, nullum Auctorem bonum, malum esse, qui Semipelagianismum Hilario atribuerit. Manes igitur, Sapientissime Pater, tu solus huiusce opinationis Auctor, quem nos magnoperè dolemus in ea esse sententia. Peto à te suppliciter, vt velis ab ea discedere, & Patri Macedo adhærere, & Sanctum Hilarium ista calumnia liberare. Et quamquam asseras, te scribere velle in confirmationem hæreseos Sancti Vincentij Lirinensis, & Sancti Hilarij Arelatensis, & reliquorum Sanctorum, & Monachorum Lirinensium, ego id te facturum esse non existimo; non enim potest ab homine pio negari, eos esse Sanctos in Martyrologio nominatos, quo cum stare non potest hæresis Semipelagiana. Nec valet dicere, eo tempore, Semipelagianam hæresim non esse damnatam, quia vti probat euidenter P. Macedo, etiam te Auctore non valet illa excusatio, cum Semipelagianismus ab

 initio

initio damnatus esset propter duas rationes à P. Macedo adductas. Prima, quia Semipelagiani in Pelagianis fuerunt damnati, quemadmodum Semiariani in Arianis, nam Pelagiani dupliciter errabant; tum quia negabant necessitatem gratiæ; tum quia affirmabant gratiam dari ex meritis, & hic secundus error erat Semipelagianorum, & propter illum in Pelagianis damnati erant à Patribus Africanis in suis Concilijs, & ab Innocentio, Zosimo, & Bonifacio Pontificibus Romanis, tum quia sentiebant contra Epistolam Decretalem Cælestini damnantis Semipelagianismum, præsertim Vincentius Lirinensis, quem tu affirmas illam Epistolam decretalem impugnasse, & detorsisse. Vnde ego, tua pace, dicam, & habita reuerentia tam docto, & Religioso viro, non possum credere, te affirmaturum, hos Sanctos Semipelagianos fuisse, cum eos esse consecratos à Sancta Matre Ecclesia negari non possit. Et quidem, vti sum recens à Logica, argumento euidenti probare volo, contradictionem esse in tua sententia, quæ tenet, eos Sanctos esse, & Semipelagianos, & sic formo huiusmodi argumentum. Nullus Hæreticus Semipelagianus in Cęlo est, sed in illa sententia præfata Vincentius Lirinensis est Hæreticus Semipelagianus, ergo in Cęlo non est. Maior constat: minor affirmatur in tua sententia tenente post Epistolam Cælestini, eum contumacem, & Hæreticum fuisse; consequentia rectè colligit, cum sit in Ferio; itaque hoc ego argumento conuincor, & puto debere quemlibet Christianum conuinci. Hæc sunt quæ mihi occurrerunt circa tuam Epistolam ad defensionem Patris Macedi Magistri mei, quem etiam liberare à tuis notis volo. Memineris ab eo te iuuenem fuisse commendatum, & ornatum, multa te cum illo communicasse. Audiui enim te sępe fatentem quasi *alumnum* tanti viri fuisse, quod quamquam dixeris pro tua modestia, fortè non aberrat à veritate. Ille te in suis libris sępe, & magnoperè laudat, pręsertim tomo 2. Collat. doctrinæ D. Thomæ, & Scoti, vbi te citat sexcenties, & effusa manu laudes tuas

cumu-

cumulat, cum tamen tu multò rarius, & minus illum commendes, solitus dicere abstinere te ab illo allegando, ne ab eo mutuatus esse sententias videreris. Mitto alia, quæ ille me vetat proferre. Memineris te multum ei esse obligatum. Doleo quod à te tam indignis modis tractetur. Ille te monuit ne illam calumniam imponeres Sanctis Vincentio Lirinensi, & Hilario: ne Baronium toties desereres, quem virum ille mirificè colit, & veneratur. Ac ne quid de illo sinistrum propter illum prologum suspiceris, mihi socio eius intimo constat, cum illum scripsit de te, ne per somnium quidem cogitasse. Querela tua de ignorantia Grammaticæ in indice libri posita inanis est, quia index ille textus est ab alio, non à P. Macedo. Quod mihi constat Veronæ eum comitanti. Querimonia, quod ille te non viderit Florentię, non est iusta; nam potius à te ille debuisset inuisi, senex, & hospes. Facilè tibi esset illum videre in Palatio Serenissimi Magni Ducis, vbi Reuerendissimus P. Generalis tuus à P. Macedo ibi tum prętente officiosè conuentus, & habitus est, à cuius te comitatu abstraxisti: Noueras P. Macedũ in aula esse causa visitandi, & visendi Serenissimũ Magnũ Ducẽ, Principem incomparabilẽ, splendore, magnificentia, liberalitate, prudentia, iustitia, humanitate, cuius Macedo egregias animi, & corporis dotes vbique pręedicat, pręedicabitque dum vixerit, quemadmodum etiam extollit, extolletque eximias virtutes Serenissimi, ac Eminentissimi Principis Leopoldi Cardinalis, quę sine magno pręconio, & admiratione enarrari nõ possunt. Sciunt omnes P. Macedum hominem esse mitissimum, & officiosissimum, nec ego dubito, eum si diutius foret Florentię, & per tempus liceret (fuit enim maxime pluuiosum) in cęnobium tuum venturum, & Patres, quibus multum se debere fatetur, inuisurum. Querela de Orbilio facetia est intra Grammaticam, non conuitium, vt tua, quę sunt extra argumentum, & aculeata contra decorũ, & famã viri. Cessat itaque omnis materia tuarum querelarum, & P. Macedo ab omni suspi-
 cione

cione liber esse comperitur. Solatio erit P. Macedo similem se euasisse Augustino, quem alumnus Licentius deseruit, & Iulianus impugnauit. Absoluo Epistolam, verbis Augustini lib. 2. contra Maximinum initio. Vbi cum illo multas eruditiones, & auctoritates, & locos copiosissimè afferente subtiliter, & acutè disputans ait. *Quid tibi visum est tam multa dicere, & pro causa, quæ inter nos agitur nihil dicere, quasi hoc sit respondere posse, quod est tacere non posse.*

Redeo ad Hilarium sex tu contra numerabas, ego sexcentos pro illo numerarim, & priscos. Mihi certe videtur mirum, quòd Patres antiqui, vt Alcimus Auitus, S. Fulgentius, S. Isidorus, Ioannes Antiochenus, & alij qui Cassianum, & Faustum Episcopum Regiensem aperte insimulant, & culpant de hæresi Semipelagiana, ne leuiter quidem tangant Hilarium Arelatensem, cùm tamen ille coæuus fuerit Cassiano, & Fausto. Prope erant, & vicini illi Sæculo citati PP. & nihilominus cum omnes acriter pugnarent pro Augustini sententia, nullus eorum tamquam hostem sibi contrarium vidit, aut habuit Hilarium Arelatensem. Solus Pater Noris post duodecim Sæcula à tempore Hilarij Arelatensis de longinquo positus hunc Semipelagianismi næuum in eo animaduertit, durior Gennadio.

D. Leo in volumine suorum operũ typis excusso Lugduni apud Michalem Liberal. Epistola Decretali 106. scribens ad Episcopos per Arelatensem Galliæ Prouinciam constitutos post obitum Sancti Hilarii ita loquitur. *Quod ergo in Arelatensium Ciuitate, defuncto Sanctæ memoriæ Hilario, virum etiam nobis probatum Fratrem Rauennium, secundum desideria Cleri, honoratorum, & plebis, vnanimiter consecrastis, bonum Fraternitatis Vestræ opus nostro iudicio comprobamus.*

D. Prosper lib. 2. de vita contemplatiua. Cap. 9. *Denique Sanctus Paulinus, vt ipsi melius nostis, ingentia prædia, quia fuerunt sua, vendita pauperibus erogauit, sed cum postea factus esset Episcopus non contempsit Ecclesiæ facultates, sed fidelis-*

delissime dispensauit, quo facto satis ostendit, & propria debere propter perfectionem contemni, & sine impedimento perfectionis posse Ecclesiæ, quæ sunt profecto communia, possideri. Quid Sanctus Hilarius? Nonne & ipse omnia bona sua, aut parentibus reliquit, aut vendita pauperibus erogauit? Is tamen cum merito perfectionis suæ fieret Ecclesiæ Arelatensis Episcopus quod illa tunc habebat Ecclesia non solum possedit, sed etiam acceptis fidelium numerosis hæreditatibus ampliauit. Isti ergo tam Sancti tam perfecti Pontifices factis euidentibus clamant posse, & debere fieri quod fecerunt.

Tandem vt appareat quanta sit doctrina, & eruditio Macedi accipe hoc specimen Venetum, & obstupesce.

Leonis Sancti Marci Rugitus Litterarij per dies octo continuos ore P. Macedi obseruantis Minoritæ prolati:

I. Sacer

Serenissimo Principi DD. Dominico Contareno Venetiarum Duci.

DE Sacra Scriptura, tum veteris, tum noui Testamenti, deque eiusdem sensibus, versionibus, interpretatione, expositione.

II. Sacer

Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Aloysio D. Marci Procuratori Contareno.

De Romanorum Pontificum serie, successione, authoritate suprema: deque Concilijs Oecumenicis, & cæteris, ac eorum Causis, Præsidibus, Doctrina.

III. Dicatus

Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Andreæ D. Marci Procuratori Contareno.

De Historia Ecclesiastica: tum ab Adamo vsque ad Christum: tum à Christo vsque ad annum præsentem.

IV. Dicatus

Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Angelo D. Marci Procuratori Corraro:

De Sanctorum Patrum, & Græcorum, & Latinorum ætate,

te, & Doctrina, ac præcipuè S. Augustini, cuius opera omnia exponentur; sententiæ afferentur: defendentur.

V. Consecratus

Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Nicolao D. Marci Procuratori Sagredo.

De tota Philosophia: & Theologia speculatiua, & Morali: ac illius scholis, præcipuè Scotica, Thomistica, Iesuitica: deque Sacris Canonibus, & Institutis: ac libris iuris Ciuilis.

VI. Consecratus

Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Baptistæ D. Marci Procuratori Nanio.

De Historia Græca, Latina, Barbara, præcipuè Itala, & Veneta.

VII. Dedicatus

Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Petro D. Marci Procuratori Basadonæ nunc S.R.E. Cardinali.

De Rhetorica, ac illius arte, ac methodo: ad vsum ita redacta, vt quamcumque quis quæstionem dicenti ponat, de ea ex tempore dicentem audiat.

VIII. Dedicatus

Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Antonio Grimano ad Summum Pontificem Oratori electo.

De Poetica ad mentem Aristotelis: deque illius formis: & versibus. Poetis præcipuis Græcis, Latinis, Italis, Hispanis, Gallis. Oblata quauis materia, ex temporalis eam Poeta suscipiét, & versu describet.

HAs Theses summa ómnium expectatione, & admiratione exceptas sustinuit Pater Macedo, euentu felicissimo, Præsentibus multis Excellentissimis DD. Procuratoribus Sancti Marci, & compluribus Senatoribus, & Nobilibus Venetæ Reipublicæ, & magno numero Doctorum, ac Religiosorum virorum, etiam alieniginarum, quos fama exciuerat. Interrogarunt, & probarunt hominem innumeris quæsitis, & argumentis Doctores, ac Magistri omnium ordi-

ordinum: quibus ipse ad votum respondit: ac si præmeditata omnia habuisset. Tanta felicitate, vt nunquam titubarit, nunquam dubitarit, nunquam hæserit, nunquam cunctatus fuerit. Imo sæpè accidit, vt arguentibus quæ obijciebant, aut obliuiscentibus, aut male recitantibus, ipse dicenda subministraret, & corrigeret. Inter quos fuit vnus qui Sacræ Scripturæ locum malè citarat: & alter cui locus Virgilij memoria exciderat: & tertius qui nonnullos authores suspectos pro sua sententia allegauerat. Primo igitur testimonium Sacræ Scripturæ correxit. Secundo versus Virgilij suggessit. Tertio subtraxit suspectos authores, & idoneos subministrauit. Iam verò Actio nouissima de Carmine exemporali admirabilis visa est omnibus. Is fuit enthusiasmus hominis, vt plusquam duo millia versuum repentè effuderit, & argumenta sibi proposita, ex temporali Carmine reddiderit: inter quæ fuerunt duo: Gigantomachia, & furor Medeæ Filios occidentis. Hæc ille vix audita suscepit, & versibus ornauit ingenti plausu, & admiratione. Fassi sunt omnes nunquam se simile quidquam vel vidisse, vel audisse: nec sibi persuadere potuisse vnum hominem tot tamque diuersa genera scientiarum complexurum fuisse. Mirati & acumen, & eruditionem, & eloquentiam, & Venæ Poeticæ vbertatem. Terminauit actionem Epigrammate in laudem Vrbis Venetiarum pari omnino illi celeberrimo, ab insigni Poeta Iacobo Sannazaro composito. Quod quia excellens habitum fuit, in Bibliotheca Publica Sancti Marci auctoris manu scriptum affigi iussum, & prætereà ad vsum communem typis mandatum. Itaque eum Virum dignum Senatus iudicauit, qui Ciuitate Veneta donaretur, & cui Cathedra Patauina, quæ tunc vacabat, liberali stipendio præter consuetudinem aucto assignaretur. Depingi vero eum suis sumptibus curauit Illustrissimus, ac Excellentissimus Dominus Antonius Grimanus tunc Orator ad Summum Pontificem destinatus, & hodie apud ipsum legatus. Sed Pictura opus non erat ei, cuius fama futura

erit

rundem perseuerantia, admirandis libris, tradiderat; strenuè propugnauit. Tantam in dicendo gratiam habuit, vt concionantem, ceu delapsum de cælo Paulum omnes suspicerent, atque venererentur.

Hoc opusculum, quatriduanus est fætus, & bene, opinor, olet: vno die compositum, triduo impressum.

Da veniam Lector: non erant characteres
Hebraici, nec Græcanici:

FINIS.

ERRATA.

Pag. 2. linea 10. *& neganit* dele *&*
ibi lin. 30. *vel He* lege *Tau*.
Pag. 2. lin. 1. *Propositum* dic *ad propositum*.